

23. 2. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ochrana hospodářské soutěže - Pozor na členství v profesních asociacích!

Je neoddiskutovatelným faktem, že soutěžně-právní rizika mohou představovat i činnosti, kde by je běžný podnikatel zpravidla vůbec neočekával. Jedním z typických příkladů skrytých protisoutěžních rizik mohou představovat některé aktivity profesních organizací či jiných sdružení podnikatelů, resp. jejich členů, kteří zpravidla bývají vzájemnými konkurenty.

Účelem této krátké stati je ve velice zjednodušené a stručné formě upozornit na jeden z takových rizikových faktorů soutěžního (antitrustového) práva, a to na problematiku vytváření, členství a fungování profesních sdružení. Podrobnosti ohledně antitrustových konsekvencí fungování profesních sdružení návazně podrobně a velmi prakticky rozebereme v rámci [připravované konference týkající se soutěžního práva](#), která je určena zejména podnikatelské a široké právní veřejnosti.

Názor, že vytváření, fungování a setkávání podnikatelů v rámci profesních sdružení může narušovat soutěžní pravidla, se může zdát většině podnikatelů překvapivý. Řada z nich totiž bude naprosto oprávněně namítat, že účelem existence profesních sdružení je ochrana a rozvoj obecně prospěšných zájmů daného průmyslového odvětví. Aby profesní sdružení mohlo tento cíl efektivně plnit, musí přece napomáhat svým členům ve vzájemné komunikaci, a tedy např. i shromažďovat a dávat jim k dispozici data a zkušenosti týkající se daného podnikání. Bez příslušných informací přece není v dnešní době možné efektivně podnikat, odpovědně investovat a expandovat, resp. zvyšovat konkurenceschopnost jednotlivých podnikatelů a celého odvětví na trhu vůbec. V době globalizace a rychlého pohybu zboží hraje podstatnou roli i podpora exportu, inovací, zavádění a efektivní využívání nových technologií, pracovních postupů atd. Prostě, je zřejmé, že existence takových sdružení je pro každé rozvinuté průmyslové odvětví nejenže správná a veřejně prospěšná, ale i naprosto nevyhnutelná.

Z prohlédnutí stanov nebo internetových stránek většiny profesních sdružení vyplývá, že jejich účelem a cílem obvykle bývá:

- cílená pozitivní prezentace a osvěta odvětví vůči veřejnosti;
- participace na přípravě a připomínkování legislativních materiálů a strategických sektorálních záměrů jako odborný partner ministerstev a jiných státních orgánů;
- spolupráce na vytváření unifikovaných standardů v rámci odvětví (např. ekologie, technické normy atd.);
- udržování kontaktů a spolupráce s partnerskými asociacemi v zahraničí, resp. nadnárodními organizacemi;
- vzdělávání, spolupráce při obecném výzkumu a vývoji, ať už mezi členy nebo s výzkumnými pracovišti a vysokými školami;
- společná podpora exportu a rozvoje odvětví, vzdělanosti, ochrany životního prostředí, bezpečnosti práce atd.;
- monitoring průmyslového odvětví, vytváření statistických dat a databází, benchmarking, zabezpečování informačního toku jak vůči třetím osobám tak i mezi členy navzájem, zprostředkovávání obchodních kontaktů apod.
- a mnohé další.

Obecná prospěšnost a potřeba existence profesních sdružení je tedy naprosto evidentní. Tím je dána i potřeba jejich řádného fungování. Pouze dobře fungující sdružení může efektivně naplňovat výše uvedené cíle. K tomu, aby profesní sdružení fungovalo efektivně, je samozřejmě třeba zajistit zejména odpovídající komunikaci a spolupráci (i) mezi jednotlivými členy navzájem, (ii) mezi členy a samotným sdružením, (iii) mezi sdružením / členy a třetími osobami včetně státních orgánů, široké veřejnosti a jinými sdruženími navzájem.

Proto každé profesní sdružení organizuje semináře, konference, vytváří stálé anebo tzv. *ad hoc* pracovní skupiny k řešení aktuálních problémů. Záležitosti globálnějšího, strategického nebo interního charakteru pak členové sdružení řeší v rámci

členských schůzí, zasedání valných hromad, představenstev a vnitřních komisí. Vzhledem k tomu, že členy profesních sdružení bývají zpravidla konkurenti, dochází rámci zasedání jednotlivých orgánů zcela zákonitě ke vzájemné komunikaci mezi konkurenty. A právě v tomto bodě je třeba dbát zvýšené pozornosti.

Samotná existence profesních sdružení je samozřejmě naprosto v pořádku. Podobně na tom obvykle budou i obecné diskuse v rozsahu výše popsaných účelů profesních sdružení. Nicméně, na druhou stranu je potřeba zdůraznit, že některé diskuse či některá témata mohou představovat rizikový faktor z pohledu antitrustu. Zejména platí, že čím konkrétnější informace ohledně jednotlivých soutěžitelů jsou diskutovány či jinak komunikovány, tím větší riziko, že soutěžní orgán (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Evropská komise) komunikaci napadne jako protisoutěžní.

Členové sdružení by se zpravidla měly vyhnout diskusím týkajících se zamýšlených tržních akcí jednotlivých členů, jako např. připravovaných cenotvorných kroků, marketingu, podnikatelských strategií, nasmlouvaných zakázek, vytíženosti výroby apod. Zvýšené opatrnosti by měly dbát zejména při kolektivní shromažďování dat týkajících se cen, objemů prodeje, nákupu, vývozu, dovozu benchmarkingu, investic, výzkumu, vývoje, know-how a specializací apod. Obecně platí, že čím konkrétnější a individualizovanější údaje jsou probírány, tím vyšší riziko postihu ze strany soutěžních orgánů.

Smyslem této úpravy je fakt, že konkurenti by si zpravidla neměli vzájemně komunikovat obchodně-citlivé informace nad obecně prospěšný nebo objektivně potřebný rámec, z něhož může dříve či později profitovat spotřebitel. Z tohoto uvažování vyplývá i názor soutěžních orgánů. Podle nich totiž některé druhy diskusí, informačních schémat (např. statistik) a spolupráce mezi členy profesních sdružení mohou i sami o sobě představovat porušení jak českých, tak i evropských pravidel na ochranu hospodářské soutěže.

Naneštěstí pro podnikatele soutěžní orgány - a zejména pak český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže - volí zpravidla přísnější a velice restriktivní přístup. Z mých zkušeností dokonce vyplývá, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže často postupuje velmi formalisticky - to pro podnikatele znamená, že i když sice nebyly v rámci sdružení projednávány žádná protisoutěžní témata, je třeba dbát opatrnosti při sestavování a formulaci zápisů z jednání, neboť nevhodná či nepozorná formulace zápisu se může způsobit spoustu zbytečných komplikací při jednáních s tímto úřadem.

Je proto minimálně doporučeníhodně, aby profesní sdružení a samozřejmě zejména jejich členové věnovali této problematice zvýšenou pozornost. Za porušení právních předpisů na ochranu hospodářské soutěže jsou soutěžní orgány totiž oprávněny udělit vysoké sankce, mj. pokutu až do výše 10 % obrátu dotčených soutěžitelů.

Činnost profesních sdružení v sobě však skrývá i zásadnější antitrustová rizika - v příštím příspěvku se zaměřím na zpracovávání statistických informací v rámci sdružení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)